

Fylkesmannen i Trøndelag
Trööndelagen fylhkenålma

Forvaltningsplan for Altskardet naturreservat i Namdalseid kommune

2018–2028

Rapport 2018-14

Tittel : Forvaltningsplan for Altskardet naturreservat i Namdalseid kommune. 2018–2028

Dato : 03.12.2018

Forfatter : Veronica Myhr Stavnås

Rapportnummer : FMTL-2018-14

ISBN : 978-82-8397-008-1

Emneord : naturreservat
boreal regnskog
Namdalseid

Utgiver : Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen

Antall sider : 13

Ansv. sign : Bjørnar Wiseth

Sammendrag : Forvaltningsplanen beskriver mål, verdier, brukerinteresser og tiltak i Altskardet naturreservat. Planen beskriver også retningslinjer for bruk av området innenfor verneforskriftens rammer.

Altskardet naturreservat inneholder den trua og sårbare naturtypen boreal regnskog (kystgranskog), og sårbare og sjeldne arter knyttet til denne naturtypen. Forvaltningsplanen skal bidra til å bevare og videreutvikle verneverdiene i naturreservatet.

Planen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto: Fylkesmannen i Trøndelag

Innhold

1 Innledning.....	4
Altskardet (VV00003355)	4
1.1 Om forvaltningsplanen.....	4
1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave	5
2 Områdefakta.....	5
2.1 IUCN-tekst	5
2.2 Tilleggsopplysninger	6
3 Natur.....	6
3.1 Beskrivelse.....	6
3.2 Naturtyper beskrivelse	6
3.3 Arter beskrivelse.....	6
3.4 Geologi beskrivelse.....	7
4 Bruk-historikk	7
4.1 Verneprosess	7
4.2 Landbruk.....	7
4.3 Reindrift.....	7
4.4 Jakt og fiske	7
5 Forvaltning.....	8
5.1 Innledning.....	8
5.2 Skjøtselsplan.....	8
5.3 Besøksforvaltning	8
5.4 Naturmangfoldloven	8
5.5 Verneforskrift URL.....	9
5.6 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer	9
6 Kunnskapsgrunnlag	10
7 Vedlegg.....	10
Artsmangfold.....	11
Kart over naturreservatet.....	12

1 Innledning

Altskardet (VV00003355)

Godkjent av	Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen
Oppstartsdato	17.09.2018
Planlagt revisjon	03.12.2028
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	03.12.2018
Høringsdato	03.10.2018

ephorte saksnummer	
Forvaltningsmyndighet	Fylkesmannen i Trøndelag
Forvaltningsmyndighetstype	Fylkesmann
Oppsyn	
Fylker	Trøndelag
Kommuner	Namdalseid
Verneform	Naturreservat
Verneplan	Skogvern
Vernet dato	15.12.2017

1.1 Om forvaltningsplanen

Formålet med vernet av Altskardet er å bevare et variert område med naturskog som med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser, har særlig betydning for biologisk mangfold. Herunder en truet, sjelden og sårbar natur som boreal regnskog (EN) og sjeldne og sårbare arter tilknyttet denne naturtypen.

Forvaltningsplanen er en presisering og utdypning av verneforskriften, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis. Forvaltningsplanen definerer videre mål for forvaltningen av verneområder, og beskriver aktuelle tiltak for skjøtsel, tilrettelegging, besøksforvaltning mv.

Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan. Utkast til forvaltningsplan sendes på høring til grunneiere og berørte interesser.

Retningslinjer for saksbehandling i verneplanarbeid ([Rundskriv T-2/15](#)) gjelder så langt det passer også for utarbeidelse av forvaltningsplaner.

1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues.

Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48.

De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

Fylkesmannen i Trøndelag er forvaltningsmyndighet i Altskardet naturreservat, og søknader om tillatelser eller dispensasjoner fra verneforskriften sendes til Fylkesmannen. Forvaltningsmyndigheten kan initiere oppsyn, overvåking eller tiltak i naturreservatet. Aktuelle aktører i forbindelse med utføring av forvaltningstiltak kan være Statens naturoppsyn (SNO), grunneier og eventuelle eksterne aktører.

2 Områdefakta

Landareal (daa)	291
Sjøareal (daa)	Nei
IUCN-status	IUCN_IA
Ramsar-status	Nei
Emerald-status	

2.1 IUCN-tekst

Norge er medlem i Den internasjonale naturvernunion (IUCN). Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder (Protected Areas). Under dette programmet utvikles det veiledning for å øke effektiviteten i arbeidet med å beskytte natur. En av disse er et klassifiseringssystem med såkalte IUCN-kategorier. Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

Altskardet naturreservat faller inn under IUCN-kategori IA ('strict nature reserve'), som defineres kort som følger: "Strengt vernet på grunn av biodiversitet og mulig

geologiske/geomorfologiske forhold, hvor besøk, bruk og påvirkning fra mennesker er kontrollert og begrenset for å sikre beskyttelse av verneverdiene." (Dudley 2008)

2.2 Tilleggsopplysninger

Altskardet naturreservat utgjør ei bratt, skogkledd lside sørvest for Altvatnet, i Namdalseid kommune. Området berører gnr./bnr. 154/1.

Det er ingen tekniske inngrep i naturreservatet.

3 Natur

3.1 Beskrivelse

Området er en boreal regnskog, med bl.a. gullprikkklav og trønderflekklav, og for øvrig en ganske rik og variert lavflora knyttet til rogn: Lungenever, sølvnever, blåfiltlav. Det er rikelig med gubbeskjegg (NT) og brun korallav på gran. Det er mange vannsig i området, og sumpskog forekommer på hyller i terrenget. Området er godt beskyttet mot vestaværet.

Boreal regnskog har status som sterkt truet naturtype (EN) i Artsdatbankens Rødliste, og Trøndelag er kjerneområde for utbredelsen i Europa.

3.2 Naturtyper beskrivelse

Altskardet naturreservat inneholder den rødlista naturtypen boreal regnskog (kystgranskog, EN), hovedsakelig med gran men med innslag av rogn. Boreal regnskog er en prioritert naturtype i skogvernet (Framstad m.fl. 2017). Utover boreal regnskog består lokaliteten av gammel høyereliggende granskog, flere bakkemyrer, og i nedre deler er det mindre partier med sumpskog på hyller i terrenget. En bekk renner også gjennom området med et lite, men markert bekkedrag. Videre finnes det ganske mye død ved i området, hovedsakelig i form av læger, i alle nedbrytningsfaser.

Innenfor Altskardet naturreservat er det avgrenset ett kjerneområde bestående av boreal regnskog (se kartvedlegg). Denne lokaliteten har status «viktig» (verdi B). Naturreservatet som helhet er vurdert til å ha regional verdi (**, Abel 2017).

3.3 Arter beskrivelse

Det er spesielt lavartene i Altskardet som er av interesse, hvor lavfloraen er ganske rik og variert, og det er flere arter som vokser på rogn med tilknytning til boreal regnskog (Abel 2017). Videre er det gjort funn av godt utviklede lungeneversamfunn (*Lobarionsamfunn*), med blant annet vanlig blåfiltlav, sølvnever, lungenever, skrubbenever og vrengearter (Gaarder m.fl. 2017). Lungeneversamfunn er en gruppe bladlaver som er avhengig av høy luftfuktighet og lang tid uten hogst.

Det er totalt registrert funn av sju rødlistearter i naturreservatet (se vedlegg 1). Det er blant annet påvist enkelte forekomster av gullprikkklav (VU) og trønderflekklav (VU) på rogn, mens det er gjort rikelig med funn av gubbeskjegg (NT) og huldrelav (NT, Abel 2017). Tidligere er

det også gjort funn av trådragg (VU), men denne arten er ikke påvist i senere tid og kan ha blitt utsatt for hogst (Abel 2017).

3.4 Geologi beskrivelse

Berggrunnen i Altskardet består hovedsakelig av næringsfattig diorittisk til granittisk gneis. Løsmassene består av et tynt dekke av morenemasser i nedre deler, mens lisdene består av humusdekke og torvdekke. Det er også noe bart fjell helt i vest, og noe i den nedre delen av lisdene (Abel 2017, Gaarder m.fl. 2017).

4 Bruk-historikk

4.1 Verneprosess

Altskardet er tilbudt av grunneier gjennom ordningen med frivillig vern av skog. På bakgrunn av de biologiske verdiene som finnes i området, kvalifiserte området til vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

4.2 Landbruk

Det kan bli aktuelt å bruke området til beite for sau eller storfe. Landskapet rundt verneområdet er delvis preget av yngre granskog og hogstflater (Gaarder m.fl. 2017).

4.3 Reindrift

Altskardet ligger i Fosen reinbeitedistrikt. Området er bratt og ligger utenom flyttlei, men rein flyttes fra Rapheia til Mefossheia, nært området.

Formålet med opprettelsen av Altskardet naturreservat omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Vernet skal ikke være til hinder for rasjonell reindrift, og området skal forvaltes slik at reindrift skal kunne foregå som tidligere. Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner, og alle tiltak som kan skade samiske kulturminner må forelegges Sametinget. Reindrift i naturreservatet reguleres hovedsakelig av reindriftsloven.

Reinbeitedistriktene er pålagt å utarbeide distriktsplan, jf. § 62 i reindriftsloven. Distriktsplanen skal vise hvilke terrenggående kjøretøy som brukes, samt ha bruksregler for motorisert ferdsel på barmark. Etter reindriftslovens § 23 skal motorisert ferdsel på barmark begrenses mest mulig og så langt som mulig foregå etter faste traseer. For motorisert ferdsel på barmark kan distriktsplan / bruksregler, som beskriver motorisert ferdsel tilstrekkelig, legges til grunn for tillatelse etter verneforskriften.

4.4 Jakt og fiske

Området brukes til jakt.

5 Forvaltning

5.1 Innledning

Verneforskriften er gjeldende lovverk for verneområdet og regulerer hva som er tillatt, hva som er forbudt, og hva som kan tillates etter dispensasjon. Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene sendes forvaltningsmyndigheten. I verneforskriften § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) er det listet opp en rekke tiltak som er vurdert under verneprosessen. Her gis det vanligvis dispensasjon, under visse vilkår. Dersom det viser seg at tiltaket er til skade for verneverdiene vil forvaltningsmyndigheten kunne inndra godkjente dispensasjonssøknader, eller avslå nye søknader. I de tilfeller der det søkes om tiltak som ikke er nevnt i verneforskriften § 7, behandles søknaden etter verneforskriften § 8 som er sammenfallende med naturmangfoldloven § 48. Alle vedtak registreres i miljøvedtaksregisteret.

Målet med vernet er å bevare et variert område med naturskog. Verneområdets verdi er særlig knyttet til forekomsten av boreal regnskog (EN), og de sjeldne og sårbare artene knyttet til denne naturtypen.

5.2 Skjøtselsplan

Ikke behov for plan.

5.3 Besøksforvaltning

Ikke behov for plan.

5.4 Naturmangfoldloven

Dette delkapitlet beskriver hvordan naturmangfoldloven har blitt brukt til å utforme forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene i dette arbeidet har vært naturmangfoldloven §§ 8–12, som ifølge § 7 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap samt erfaringsbasert kunnskap. Basert på de naturfaglige registreringene som har blitt gjort i området har Fylkesmannen i Trøndelag vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Altskardet naturreservat er godt.

Føre-var-prinsippet i § 9 har derfor blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen. Gjennom jevnlig befaringer i området, som foreslått i innledningen til dette kapitlet, vil en se til at naturtilstanden er god og at området ikke utsettes for nye trusler. Slik vil en kunne vurdere den samlede belastningen på økosystemet, jf. § 10, og revurdere forvaltningstiltak og dispensasjonspraksis i forvaltningsplanen.

Prinsippene i §§ 11 og 12 har blitt lagt til grunn i utformingen av "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer". Disse prinsippene går ut på at tiltakshaver skal bære kostnadene ved

miljøforringelse (§ 11), og at en skal bruke de teknikker og driftsmetoder som gir minst belastning på naturmangfoldet (§ 12). Retningslinjene i forvaltningsplanen pålegger ikke brukerinteressene direkte ekstra kostnader, men det står blant annet spesifisert at en vil kunne få krav om utbedring, dersom en gjør skade på naturmangfoldet gjennom en annen driftsform enn det som står spesifisert i forvaltningsplanen. Det vil også kunne bli et krav, ved en eventuell dispensasjon fra verneforskriften, om at en bestemt teknikk eller driftsmetode skal benyttes for å gjøre minst mulig skade på naturen.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 legges også til grunn som retningslinjer i behandlingen av eventuelle dispensasjonssøknader.

5.5 Verneforskrift URL

<https://lovdata.no/forskrift/2017-12-15-2085>

5.6 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Beite – gjerder og samleanlegg	§ 7 pkt. f og l	Det kan etter søknad gis dispensasjon til oppføring av gjerder og samleanlegg for beite, samt motorferdsel i den forbindelse.
Bålbrenning	§ 4 pkt. j	Verneforskriften er ikke til hinder for bålbrenning med medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
Motorferdsel – uttransport av syke og skadde bufe	§ 6 pkt. a	Uttransport av syke og skadde bufe med motorkjøretøy er direkte tillatt, men det skal benyttes kjøretøy som er skånsomme mot markoverflaten og det skal gis beskjed til ansvarlig oppsyn i forkant av kjøringen (ifølge § 6 punkt a). Dersom en ikke lykkes i å få kontakt med ansvarlig oppsyn kan det meldes fra i etterkant.
Storviltjakt	§ 4 pkt. b, e og f, § 6 pkt. b, § 7 b	Verneforskriften er ikke til hinder for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
		All vegetasjon er vernet mot ødeleggelse, men fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt (for å få bedre sikt) er tillatt (ifølge § 4 punkt e). Det er også tillatt å sette opp midlertidige mobile jakttårn, som fjernes etter endt jakt sesong (ifølge § 4 punkt f). Grunneiers tillatelse bør innhentes før anlegget settes opp.
		Uttransport av felt elg og hjort er tillatt dersom en bruker lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget (ifølge § 6 punkt b). Ved terrengskade av betydning vil tiltakshaver bli stilt til ansvar, og det kan bli stilt krav om oppretting av skadene. Dersom andre kjøretøy skal benyttes til uttransport, må dette omsøkes (ifølge §

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
		7 punkt b). Uttransport av felt storvilt skal foregå utenom våte myrpartier og annen bæresvak mark, for å unngå varige kjørespor.

6 Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Abel K.	2017	Naturverdier for lokalitet Altskardet sør, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2016	BioFokus	http://borchbio.no/narin/?nid=5975
Dudley N. (red.)	2008	Guidelines for Applying Protected Area Management Categories	IUCN	https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-021.pdf
Framstad E. (red.), m. fl.	2017	Evaluering av norsk skogvern i 2016	NINA	https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2441926
Gaarder G., m.fl.	2017	Kvalitetssikring av naturtyper i skog i Nord-Trøndelag 2015-2016	Miljøfaglig utredning	http://www.biofokus.no/pages/biolitt/vi-ew/5598146fdee24a3469a66dfc4c22931aa17f23b6/

7 Vedlegg

FILVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
1	01.10.2018	Artsmangfold		Ja

KARTVEDLEGG

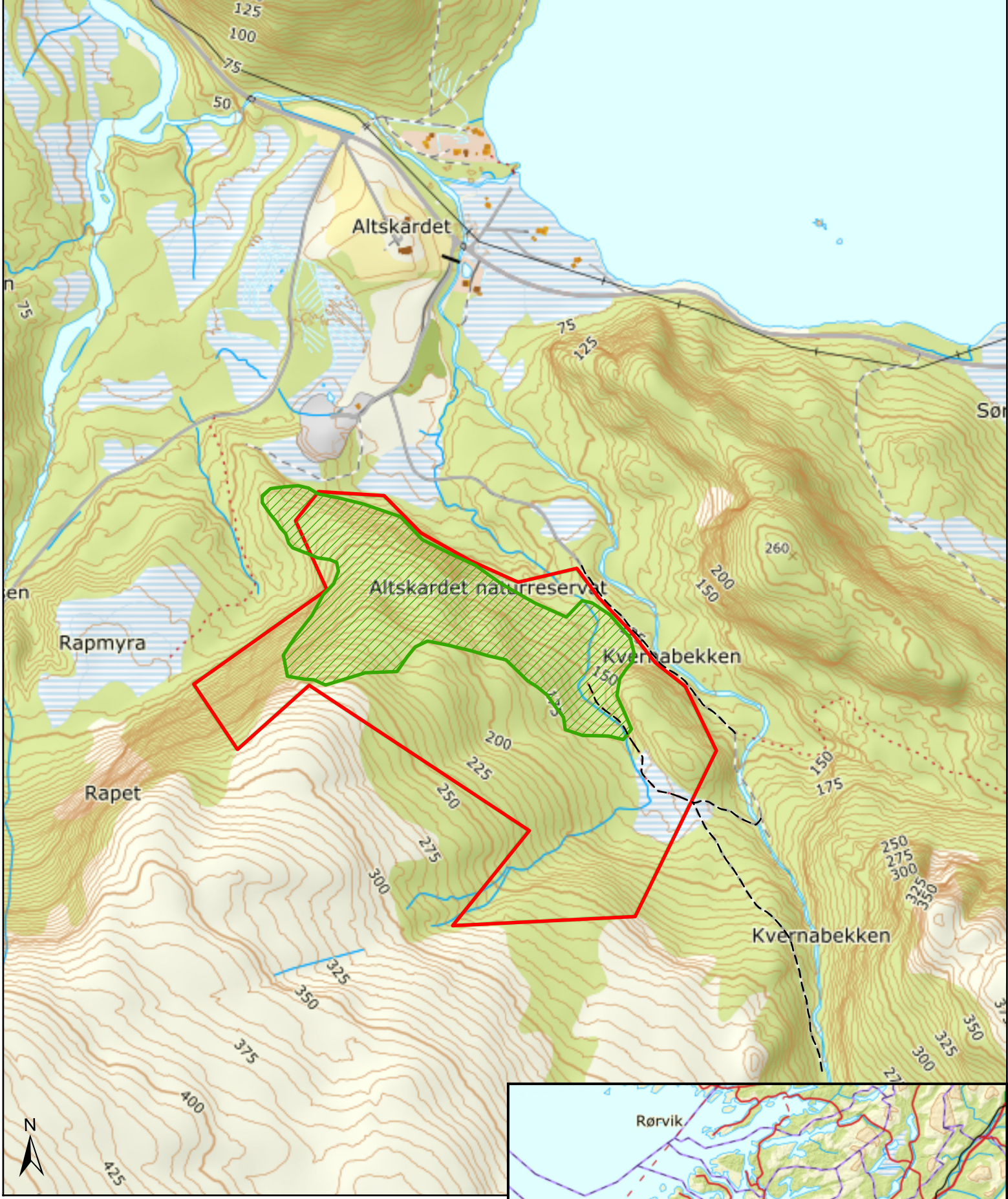
Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
2	29.11.2018	Kart over naturreservatet		Ja

Vedlegg 1: Artsmangfold Altskardet naturreservat

Tabell 1. Oversikt over rødlista arter som har blitt registret i Altskardet naturreservat under to feltregistreringer i august 2016 (Abel 2017; Gaarder m.fl. 2017) samt under feltregistreringer i 1998 (Holien 2003). Voksested og status er hentet fra Artsdatabankens vurdering av arter i Norsk rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

Art	Gruppe	Status	Voksested
Gubbeskjegg <i>Alectoria sarmentosa</i>	Lav	NT	Epifyttisk på gamle bartrær (gran)
Huldelav <i>Gyalecta friesii</i>	Lav	NT	Humus og gammel råttten ved
Gullprikklav <i>Pseudocyphellaria crocata</i>	Lav	VU	Løvtrær med rik bark, grankvister
Kystdoggnål <i>Sclerophora peronella</i>	Lav	NT	Gamle løvtrær og høgstubber
Trønderflekklav <i>Arthothelium norvegicum</i>	Lav	VU	Løvtrær med glatt bark (rogn) i kystgranskog
Trådragg * <i>Ramalina thrausta</i>	Lav	VU	Baserike bergvegger langs vassdrag, døde greiner av gran
Praktdoggnål <i>Sclerophora amabilis</i>	Lav	VU	Løvtrær med rik bark

* Trådragg er tidligere funnet i området, men ikke registrert i senere tid.

Altskardet naturreservat
 Namdalseid kommune, Trøndelag fylke

[Green hatched box] Kjerneområde
 [Red outline box] Naturreservat
 --- Sti / traktorveg

Målestokk 1:8000
 Datum: ETRS 1989 UTM Sone 32N
 Kartproduksjon: Fylkesmannen i Trøndelag 2018 (fmtlvms)

